

Мацуо Басьо. Хоку (хайку). Відображення японських уявлень про красу в поезії митця.

Що ми знаємо про Японію?

Питання - відповідь

1. Японська вишня (сакура)
2. Квітка, символ Японії (хризантема)
3. Найвища точка Японії, вулкан.(Фудзіяма)
4. Мініатюрна скульптура, невеликий різний брелок на традиційній японській одязі кімоно (нецке)
5. Створення композицій з квітів, стебел, тощо в спеціальному посуді і розміщення в інтер'єрі. В основу ікебани покладено принцип вишуканої простоти, через природну красу матеріалу (ікебана)
6. Японська буква (ієрогліф)
7. Японський національний одяг (кімоно)
8. Мистецтво складувати фігурки з паперу (орігамі)
9. Мистецтво вирощування карликових дерев (бонсай)
10. Японське бойове мистецтво. Боротьба, в якій беруть участь дуже великі чоловіки (сумо)
11. Велетенська хвиля (цунамі)
12. Незвичайний сад при монастирі, де немає дерев (сад каміння. Філософський сад).

Самоперевірка (з презентацією)

Японська поезія – **хоку (хайку)**, з якою ми сьогодні ознайомимося, така ж незвичайна, як і вся культура цієї країни. Складається вірш усього з трьох рядків без рим, та й зміст, на перший погляд, не зовсім зрозумілий. Але за удаваною простотою криється складне плетиво асоціацій, натяків, символів.

У Японії майже на кожний день припадає яке-небудь свято

- «ханамі» - замілювання квітами;
- «цукімі» - замілювання місяцем;
- «юкімі»- замілювання снігом.

Любов до поезії виникла у японців тоді, коли літератури як такої ще не було. Одна із давніх японських традицій – довіряти свої почуття віршам.

Життя Японії неможливо уявити без поезії. Поетичні рядки тут можна знайти скрізь: на картинах, дерев'яних ляльках, рушниках, серветках тощо. Коли цвіте сакура, всі японці стають поетами, приколюють листочки з віршами просто до квітучих дерев або голосно декламують.

Ще з давніх часів щосічня влаштовують поетичні змагання: десятки тисяч японців читають вірші. Найкращі виконавці виступають на церемонії в присутності імператора.

З усіх майстрів японської поезії найвідомішим є **Мацуо Басьо**.

Питання-відповідь

- Справжнє ім'я? (Менефуса)
- Прізвище? (Мацуо)
- Псевдонім? (Басьо) Що він означає? Чому?
- Чим займався у житті? (Мандрував, писав вірші)
- Скільки віршів написав? (Близько 2000)
- Скільки мав учнів? (Близько 2000)
- Де брав натхнення? (З мандрів, природи)

Хоку (хайку) (від япон. « початкова фраза») – неримований тривірш у японській поезії. Хоку має в оригіналі 17 складів: 5/7/5/. Головна тама хоку – життя природи й людини в їх нерозривній єдності. Для хоку характерні «сезонні слова».

1. Має три рядки.
2. Немає рими, має ритм.
3. Має визначену кількість складів: 5-7-5.
4. Використання сезонних слів.

Хайку заборонено писати на політичні, релігійні теми та на тему кохання. Яким темам присвячені? Це - людина і природа.

До якого ж виду мистецтва близькі ці поезії? До живопису. Хайку це – картинка.

Перед вродою квітів
Соромно стало місяцю? -
Сховався за хмаркою.

(Немає нічого кращого за весну, коли все навкруги розцвітає. Краса квітів затьмарює все, навіть красу місяця)

Скільки різних трав!
І в кожній свої квіти.
Оце і є подвиг!

(Захоплення природою, її розмаїттям, неповторністю. Особливістю, красою. Так і люди: всі різні – і неповторні.

Білий лотос-цвіт:
Не цурається багна,
Із якого виріс.

Прекрасна квітка лотоса росте серед болота, живлячись ним і прикрашаючи його. Воно для неї найрідніше. Так і людина: якого б рівня не досягла, має не забувати, хто вона й звідки.

Аналіз хоку(хайку)

Старий ставок!
Жабка стрибне –
Сплеск пролунає.

1. Який настрій створює хоку? (Одночасно сумний і веселий)
2. Який образ навіює сум? (Образ ставка)
3. Який образ веселий? (Жабки)
4. Якою ви уявили жабку і ставок?
5. Що змінилося з її появою? (Сплеск – звук, пішли кола по воді - рух)
6. Яким став світ, настрій? (Рухливішим, живішим, веселішим)

Ставок	Жабка
Сумний	Весела
Старий	Молода
Великий	Маленька

Висновок:

І навіть невеличка жабка може змінити великий світ хоча б на мить.

Хоку Мацуо Басьо «На всохлу гілку...» Вірш опубліковано в 1681 р. Він вважається першим справжнім шедевром поета.

На всохлу гілку

сів ночувати крук.

Глибока осінь.

1. Про яку пору року йдеться у вірші?
2. Які сезонні слова вживає поет?
3. Які асоціації виникають у нас, коли ми читаємо це хоку?

(Крук – старість, мудрість; осінь – старість людини, кінець року)

Кількома деталями поет змалював картину нічного пейзажу, картину осені. Але художня деталь, може мати прихований зміст і викликати певні асоціації. Наприклад, всохла гілка, у японській поезії – це символ осені, може бути ознакою близької старості. . Крук, який сів ночувати, у народній творчості асоціюється з мудрістю. Глибока осінь – це картина природи, яка втратила свою зелень, барви, свіжість і молодість.. Поет зобразив осінній пейзаж і через нього свій душевний стан.

Пори року	Сезонні слова
Весна	Сакура, квітуча слива, соловей, жайворонок, ластівка, жабка
Літо	Троянда, лілія, веселка, роса, равлик, зозуля, цикада, муха
Осінь	Хризантема, осіннє кленове листя, крук, всохла гілка
Зима	Сніг, холод, кінець року, грудень, короткий день

Японці вміють насолоджуватись красою соснової гілки, краплинки роси, тоді як європейці прагнуть охопити поглядом весь світ. У японській культурі мистецтво і природа, мистецтво і буденне життя взаємопов'язані, тому будь-яка річ поєднує в собі красу і практичність. Для японця природа – це скарбниця прекрасного, вона є мірою усіх речей. Що є природнім, то не може бути повторним.

Уміння цінувати красу і насолоджуватися нею потрібно виховувати усе життя, Давайте і ми зараз спробуємо доторкнутись до краси, досягнути сенс миті, яка вже не повториться.

«Вдивляйтеся у звичайне - і побачите несподіване; вдивляйтеся у непривабливе - і побачите привабливе; вдивляйтеся в просте - і побачите складне; вдивляйтеся в мале і побачите велике. Вдивляйтеся, вслухайтеся, не проходите повз. Головне - побачити прекрасне і не залишитися байдужим.!»